

LOPON-op-locatie-dag

21-04-2023

TAAL IS OVERAL!

LAAT IK MEZELF
EERST
VOORSTELLEN...

Linda Vaessen
Innovo Onderwijs op maat

linda.vaessen@innovo.nl

HOE HET BEGON OP BS HULSBERG.....

2017

RESULTATEN

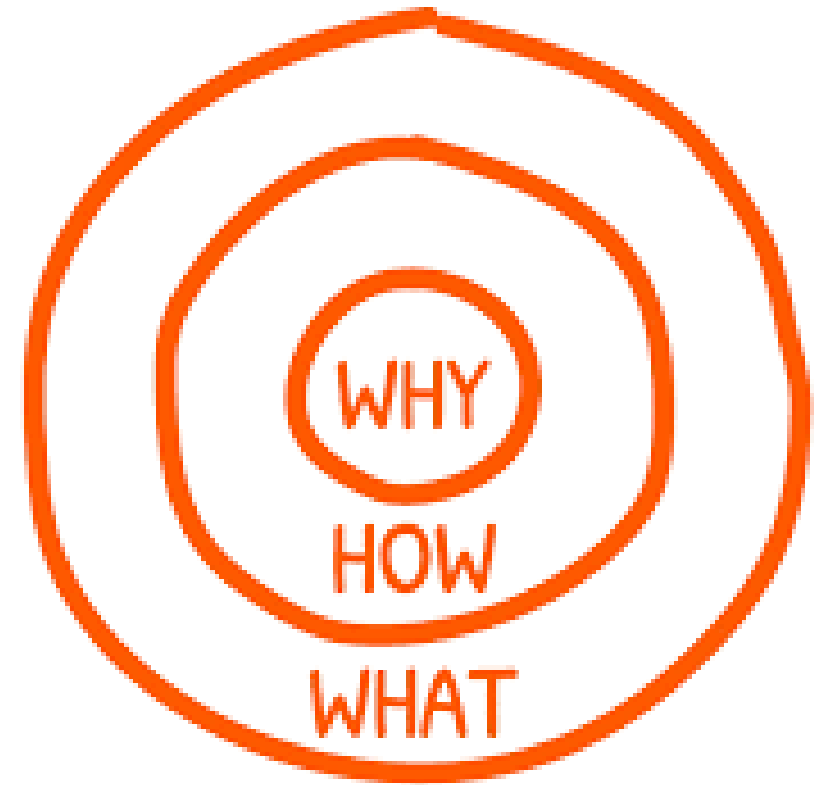
MOTIVATIE

DE DAAROPVOLGENDE JAREN IN NEDERLAND

- Alarm
- Vele initiatieven, o.a. het Leesoffensief, Kennistafel Effectief Leesonderwijs
- Probleemanalyse leergebied Nederlands door SLO (2022)

- Veel scholen willen hun lees- en/of taalonderwijs over een andere boeg gooien, maar.....

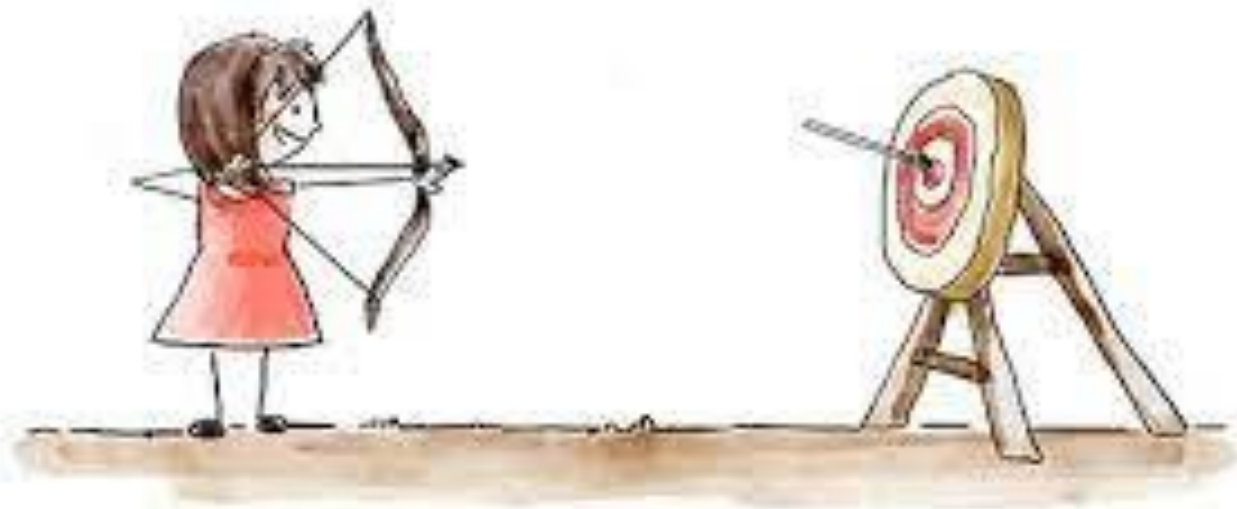

DE KERN

- Rijke boeken of teksten, allerhande tekstsoorten en tekstvormen, passend in een thema.
 - Luisteren, kijken en lezen, over de inhoud praten én erbij tekenen/schrijven
 - Inhoudsgerichte lesdoelen
 - Vragen stellen die uitnodigen tot denken
 - Passende verwerking die activeert en motiveert
-
- De leraar als rolmodel
 - Betekenisvolle contexten
 - Een rijke leesomgeving

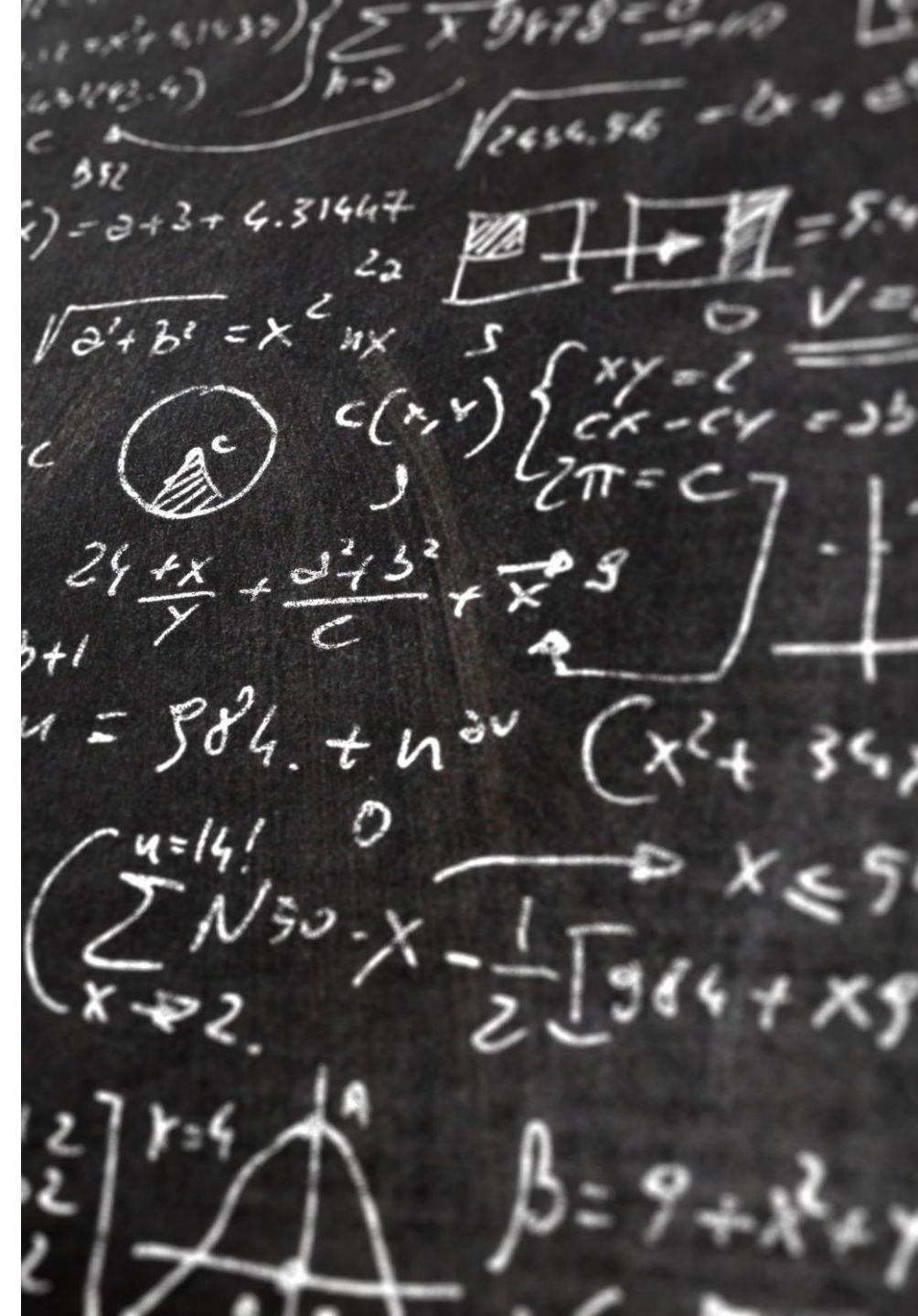

Vijf basale tekststructuren

- Beschrijving
- Probleem-oplossing
- Oorzaak-gevolg
- Chronologie
- Vergelijking

VOORBEELD GROEP 5-6

- Thema 'Wonderlijke uitvindingen' (Blink)
- Centrale vraag : Hoe helpt techniek bij het oplossen van problemen?

Inhoud aangeboden door Blink:

- **Les 1 Jagers&boeren:** Het raadsel van de hunebedden en andere uitvindingen uit de prehistorie, zoals het maken van vuur en het wiel.
- **Les 2 Techniek van dieren:** ontdekken dat de mens soms techniek van dieren afkijkt om een uitvinding te doen
- **Les 3 Allerlei uitvindingen:** oude en nieuwe apparaten met elkaar vergelijken en leren dat nieuwe uitvindingen ervoor zorgen dat technische producten zich blijven ontwikkelen.
- **Les 4 Uitvinder van de toekomst:** leren dat het bij het doen van een uitvinding heel belangrijk is om over de vorm en de functie van het apparaat na te denken. Ze gaan hun eigen uitvinding ontwerpen via de stappen van het ontwerpproces.

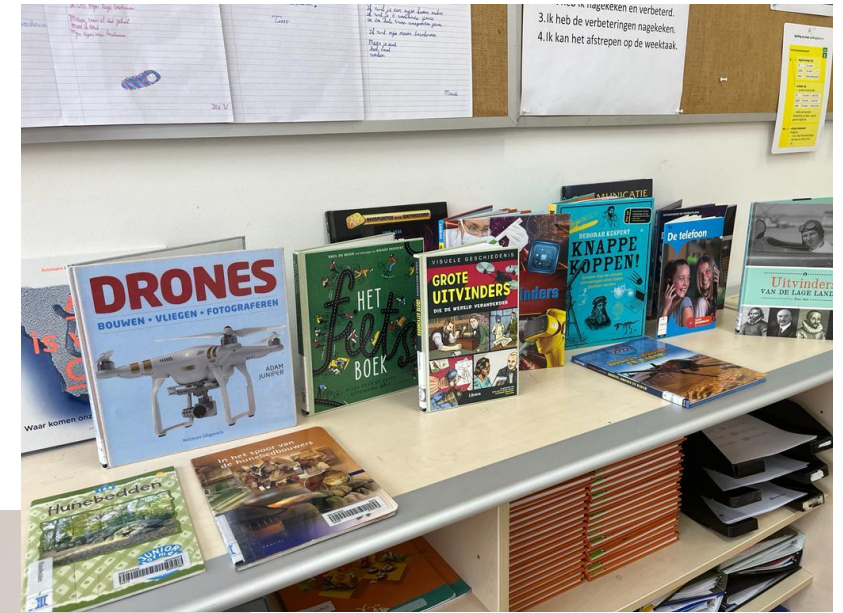
Aanvullend lezen :

- Een uitvinding, wat is dat?
- René van der Velde, Stijn Uitvinder (serie)
- Sanne Rooseboom, Het ministerie van Oplossingen
- Arend van Dam, De boot en de kruik (uit: Lang geleden)
- Christiane Dorion, Dierenuitvindingen
- De uitvinding van de wasmachine
- Pim Lammers, Beschermen (uit: Ik denk dat ik ontvoerd ben)
- Eindhovense studenten presenteren Luca, auto gemaakt van afval (nos.nl)
- De robotdolfijn
- In de toekomst en de verre toekomst – Rijke Teksten | Taalunie

EEN RIJKE LEESOMGEVING

Boeken aanvragen bij de bieb en
boeken meebrengen van thuis:

fictie en non-fictie

EEN MOOI GEVOLG IS....

- Langzaam zien collega's kansen om doelen uit andere domeinen te verbinden
Traject formatief handelen
- Doelen van spreken en luisteren, (creatief) schrijven, spelling, handschrift, sociaal-emotionele ontwikkeling, burgerschap, digitale geletterdheid.

FRAGMENT UIT: STIJN UITVINDER

SPELLINGDOEL: SAMENSTELLINGEN

WELKE SAMENSTELLINGEN VIND JE IN
HET VERHAAL EN WELKE KUN JE ZELF
BEDENKEN BIJ DIT VERHAAL? SCHRIJF ZE
CORRECT OP.

07.37 uur. Ik gooide een flinke plens koud water in mijn gezicht en wreef mijn ooghoeken schoon.

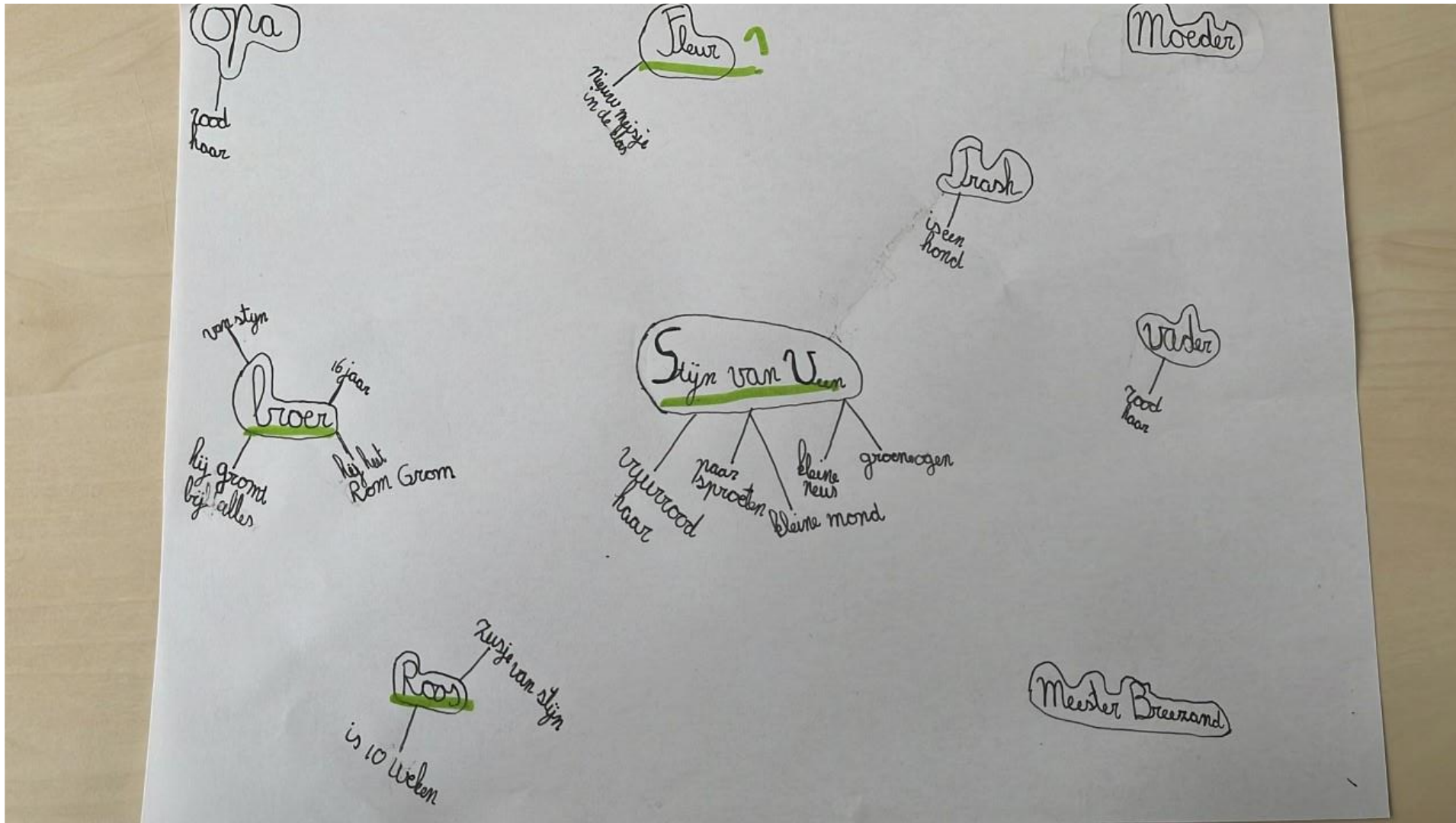
07.38 uur. Ik deed een flinke klodder tandpasta op mijn tandenborstel en begon met poetsen. Als vanzelf begon ik te neuriën. Iedereen die ik ken, neuriet bij het tandenpoetsen. Behalve mijn broer van zestien. Hij gromt bij het poetsen. Hij gromt bij alles.

07.41 uur. Ik nam een slokje water en spoelde mijn mond. Niet achterover met veel gegorgel, zoals in films, maar gewoon voorover zonder geluid. De tweede slok was veel groter. Dan kon ik meteen de wastafel schoon spugen. De derde slok slikte ik door.

07.43 uur. Vlak voordat ik de badkamer uit stapte, keek ik nog één keer in de spiegel. Dat was nieuw. Eerst liep ik na de derde slok altijd direct de badkamer uit. Maar vorige maand is dat veranderd. Ik weet nog precies welke dag het was. Het was de dag nadat Fleur bij ons in de klas kwam. Meester Breezand had aangekondigd dat er een nieuw meisje bij zou komen, maar ik had nauwelijks naar hem geluisterd. We

WAT WEET JE OVER DE PERSONAGES EN WELKE VERBANDEN KUN JE LEGGEN?

Beschermen

Mijn lieve oude oma
super grappig
en super lief.

Ik wil mijn oma tegen alles
beschermen, ik wil haar
inpakken met kussens.

Ik wil voor oma
een bank van piepschuim
maken zodat ze zich niet pijn doet.

Ik wil oma tegen goed
en kwaad beschermen,
en een fort om haar bed heen bouwen.

Ik wil haar beschermen

Maar ze moet natuurlijk
wel grappige verhalen
blijven vertellen

mijn bestenvrienden te beschermen

ik wil ze in loeren met een hout melk
stalen melk, staalen melk

ik wil ze een harnas aan doen, ~~een~~ ~~stalen~~ ~~broek~~,
een staalen broek, een staalen schoenen

ik wil ze een, ~~duo~~ ~~feem~~ ~~zes~~ ~~veer~~ ~~honden~~
~~beschermer~~,

ik wil mijn bestenvrienden beschermen

ik wil wel met ze spelen

Ik hou
van mijn
huis.

Ik wil een kanon
buiten mijn huis.
En camera's.

Ik wil een laser
buiten. En een
val plek.

Ik wil mijn huis beschermen.

Maar al dat werk
is voor mij veel te
veel gedoe.

Beschermen

Mijn lieve kleine
superkleine
broertje.

Ik wil hem in mijn armen houden,
een broekje van piepschuim aantrekken,
een truije van bubbeltjesplastic.

wil hem een minifietshelm opzetten,
vzwembandjes omdoen, mini-elleboogbeschermers,
kniebeschermers, minipolsbeschermers.

Pim Lammers

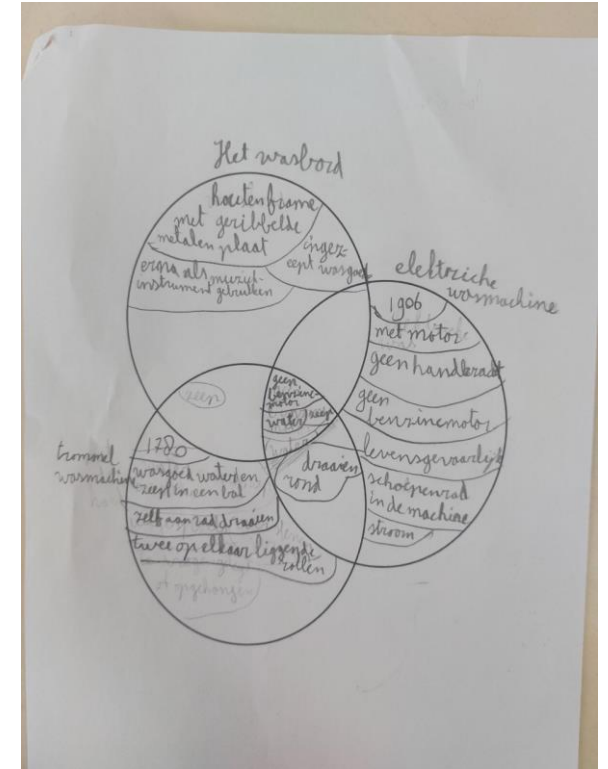
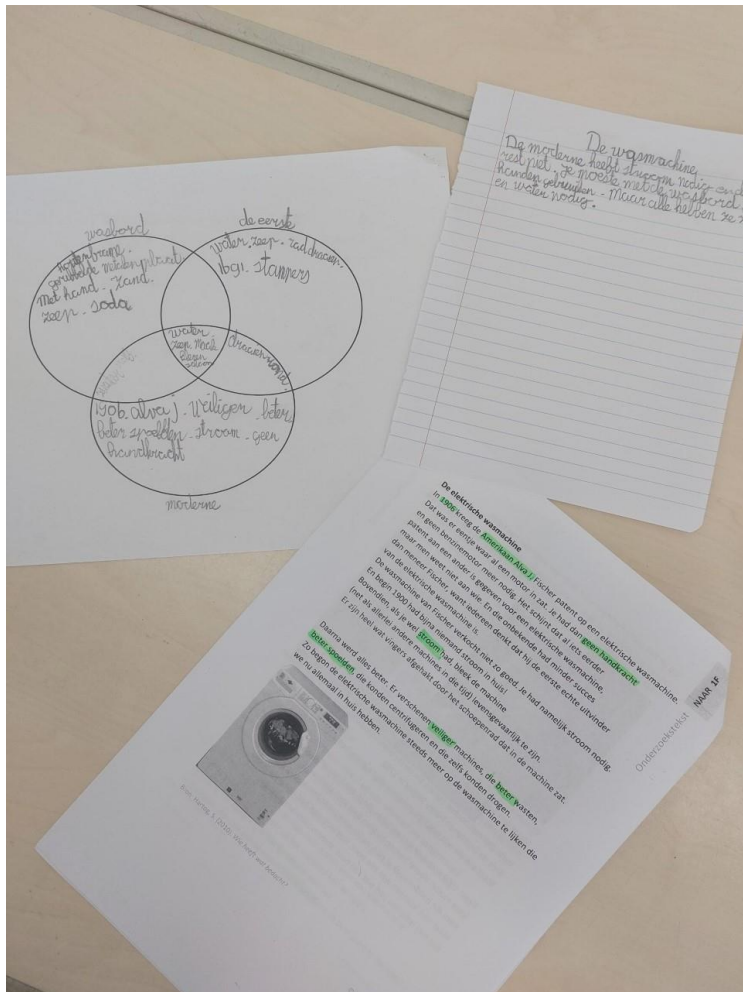
Ik denk
dat ik
ontvoerd
ben

en andere
gedichten

Met tekeningen van
Sarah van Dongen
Querido

DE ONTWIKKELING VAN DE WASMACHINE

- Vergelijking tussen het wasbord, de eerste trommelwasmachine en de elektrische wasmachine.
- Beschrijf in een korte beschrijving de belangrijkste overeenkomsten en verschillen.

TAAL

12

Woordenschat Schrijven Luisteren en spreken Kijk op taal

Je oefent

- het verbeteren van een tekst.

Weet je nog?

Een schrijfttekst wordt beter als je:

- 1 synoniemen gebruikt;
- 2 een zin begint met een ander woord dan de vorige zin;
- 3 de zinnen niet te lang maakt.

1 Verbeter de tekst: zorg dat elke zin met een ander woord begint. Je mag nieuwe woorden gebruiken.

- 1 Ik had zin in een potje monopoly.
- 2 Ik vroeg aan opa of hij mee wilde doen.
- 3 Toen zette ik het bord klaar.
- 4 Toen gooide ik, want de jongste mag beginnen.
- 5 Toen gaf ik de dobbelstenen aan opa.
- 6 Ik won het eerste potje.
- 7 Toen wilde opa nog een potje spelen.

2 Kies een spel. Maak er een woordweb bij.

Wat kan

Doel: Je leert hoe je een tekst kunt verbeteren.

Ik schrijf dit stukje over zoon ijzere staafje.

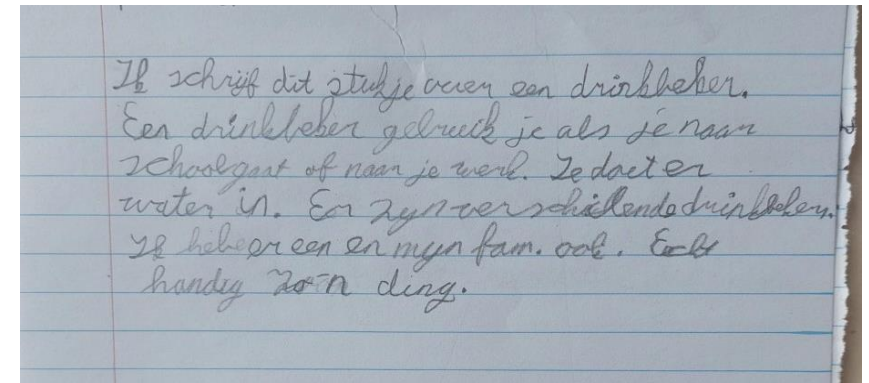
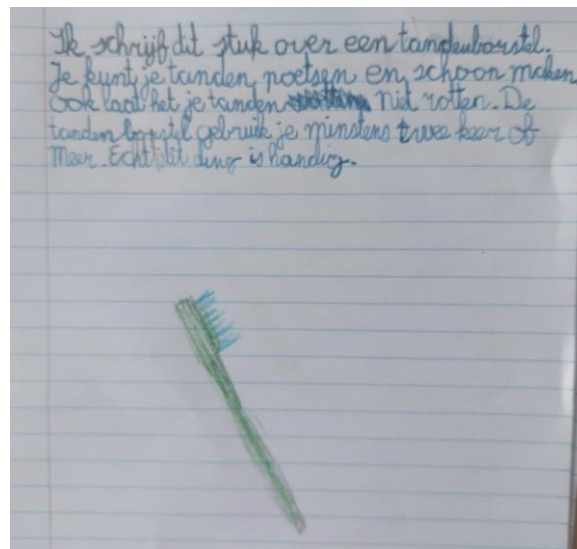
Ik kan er haartjes mee uittrekken.

Ik kan er ook splinters mee uittrekken en het is eigenlijk van

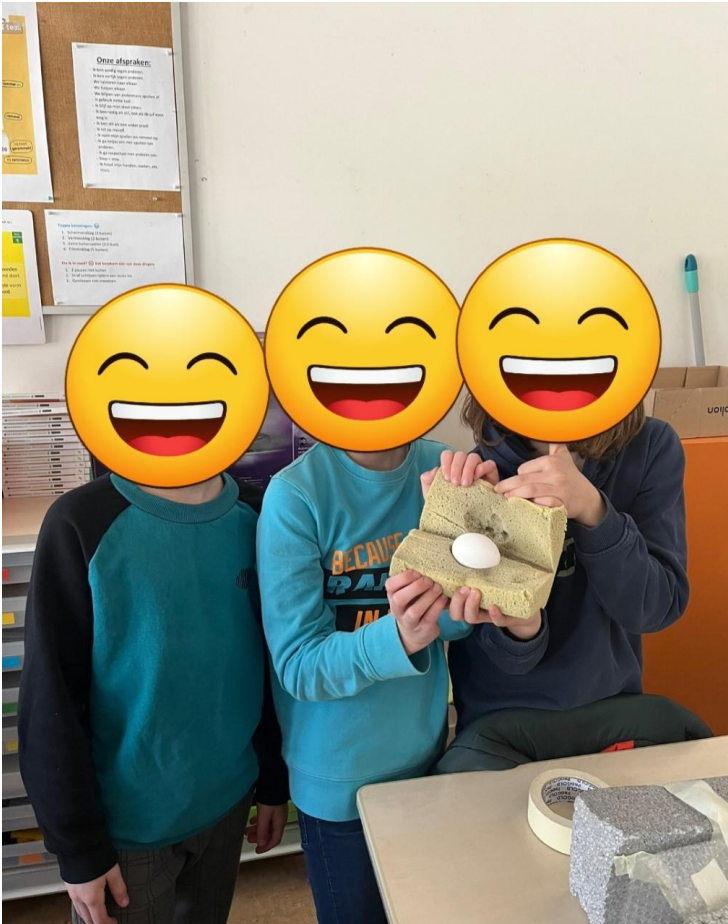
twee metalen stripjes gemaakt op elkaar geplakt en mijn

moeder trekt er wenkbrouwharen mee uit.

echt handig zoon ding!

EGG-SPIRIMENT

Hoe kun je een ei van 2m hoogte laten vallen zonder dat het kapot gaat?

Presenteer je oplossing in een vlog

AAN DE SLAG

- Keuze uit een aantal teksten

Welke tekststructuur?

Welk inhoudsgericht doel koppel je eraan?

Welke hogere orde denkvragen stel je (m.b.v. de Taxonomie van Bloom)?

Welke verwerking koppel je eraan?

Welke doelen uit andere domeinen of leergebieden kun je eraan verbinden?

- **Komende week:**

Taal:

- je leert hoe je begrijpelijk iets uitlegt.
- je leert hoe je zinnen in de voltooide of onvoltooide tijd zet
- je leert wat telwoorden zijn.

Spelling:

- je leert hoe je samenstellingen schrijft.
- je leert hoe je woorden schrijft met een i (terwijl je een -ie hoort!)
- je leert hoe je woorden met een c schrijft (terwijl je een K hoort!)
- je leert hoe je de persoonsvormen in de verleden tijd schrijft van zwakke werkwoorden.

BEDANKT VOOR JULLIE AANDACHT!

